

Utökning av naturreservatet Holmsjöarna i Borlänge kommun

Beslut

Länsstyrelsen i Dalarnas län beslutar med stöd av 7 kap. 4 § miljöbalken (1998:808) att Holmsjöarnas naturreservat inrättat av Länsstyrelsen i Dalarnas län 1983-06-20, diarienummer 11.1211-3395-84, ska ha den utökade omfattning som framgår av bifogad karta, bilaga 1. För den tillkommande delen ska beslutet om att bilda Holmsjöarnas naturreservat gälla i sin helhet med syfte, skäl och föreskrifter enligt 7 kap. 6, 7, 30 §§ samt 5 § st. 1 och 2 miljöbalken. Reservatets slutliga gränser märks ut i fält.

Beslutet riktar sig till var och en, fastighetsägare och innehavare av särskild rätt, vars rättigheter att använda mark- och vattenområden berörs inom reservatsområdet.

Länsstyrelsen beslutar vidare med stöd av 3 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. att lägga till två skötselområden till den gällande skötselplanen daterad 1983-06-20. Dessa skötselområden beskriver skötseln i den tillkommande delen av naturreservatet samt delar av det ursprungliga reservatet, se bilaga 2. I de delar där de nya skötselområdena överlappar med skötselområden från tidigare skötselplan upphävs de tidigare skötselområdena. Naturvårdsförvaltare ska vara Länsstyrelsen i Dalarnas län.

Uppgifter om naturreservatet

Uppgifterna gäller hela reservatet; det ursprungliga samt utökningen.

Namn	Holmsjöarna
Kommun	Borlänge
Län	Dalarna
NVR id	2002069
Natura 2000-beteckning	SE0620236
Lägesbeskrivning	Naturreservatet ligger 8 km sydost om Borlänge
Huvudsaklig karaktär	Sjöar i mosaik av skogsmark och våtmark
Förvaltare	Länsstyrelsen i Dalarnas län
Fastigheter	Östanfåran 1:2 (Naturvårdsverket)
Rättigheter	-
Lantmäteriets inmätning	W 126105
Areal	Total areal: 276,9 ha Landareal: 225,5 ha Produktiv skogsmark: 94,6 ha

Bakgrund och ärendets handläggning

Holmsjöarna är ett 276 ha stort naturreservat åtta kilometer sydost om Borlänge centrum. Det består av en serie slättsjöar och våtmarker samt skogsområden och är ett populärt besöksmål, framförallt på grund av det rika fågellivet. Naturreservatet bildades 1983, och området blev utpekat som Natura 2000-område 2005.

I början av 2000-talet blev Länsstyrelsen kontaktad av ägarna till fastigheterna Tylla 53:4 och Östfåran 1:1, som var intresserade av att sälja sina fastigheter till Naturvårdsverket. Dessa fastigheter låg huvudsakligen inuti det befintliga reservatet med en mindre del som låg utanför. Det bedömdes lämpligt att köpa in fastigheterna då markägarna endast delvis fått ersättning vid den ursprungliga reservatsbildningen. Förhandlingar påbörjades men drog ut på tiden och avtal kunde slutas först 2010. Efter lantmäteriförrättning reglerades fastigheterna att uppgå i Östfåran 1:2 som är den fastighet inom reservatet som ägs av Naturvårdsverket.

Den del som utgör utökningen av reservatet består av en planterad granskog och har låga naturvärden, men bedöms vara ett lämpligt objekt för restaureringsinsatser genom omvandling av skogen till betesmark. Inkluderandet av området ger också naturreservatet en tydligare gräns. Den ingår inte i det befintliga Natura 2000-området.

Under ärendets handläggning inköptes även fastigheten Berg 15:4 som också låg inom det befintliga reservatet. Även Berg 15:4 har efter lantmäteriförrättning övergått i Östfåran 1:2. Marken som utgörs av denna tidigare fastighet samt Östfåran 1:1 omfattas inte av tilläggen till skötselplanen, i dessa områden gäller den gamla skötselplanen.

Förslag till beslut skickades till sakägare och intressenter under december 2018. Yttranden inkom från Naturvårdsverket, Borlänge kommun, Dalarnas Ornitologiska Förening och Skogsstyrelsen.

Naturvårdsverket, Skogsstyrelsen och Borlänge kommun tillstyrkte förslaget utan vidare kommentarer. Dalarnas Ornitologiska Förening såg positivt i stort till förslaget, med vissa kommentarer på skötselplanen. De framförde även synpunkten att åtgärder krävs för att restaurera Vasstjärns och Lilla Holmsjöns igenväxning. Vidare föreslog de att reservatet skulle utökas ytterligare i nordväst.

SGU, Borlänge kanotklubb och Södra Tuna VVO avstod från att yttra sig.

Beskrivning av fastighet som utgör utvidgning

Marken som utgörs av den tidigare fastigheten Tylla 53:4 består av två skiften på varsin sida om Vasstjärnen. Det nordöstra skiftet är ett ca 7 ha stort skogsområde i reservatets östra hörn mot Dalälven, där en "triangel" om ca 3 ha utgör utökningen av reservatet. Området är en homogen, planterad granskog. Delarna som angränsar mot Vasstjärnen är av våtmarkskaraktär med mer löv- och buskinslag.

Det andra skiftet är ca 3 ha och ligger sydväst om Vasstjärnen. Det är en blandskog med granar och lövträd. Mot vattendraget Fåran finns våtmark med mer löv- och buskinslag samt vass.

Inget av områdena uppvisar i dagsläget särskilt höga naturvärden, men bedöms ha bra möjligheter för restaurering med syfte att stärka naturvärdena genom avverkning av träd och återinförande av bete.

I den tidigare skötselplanen utgörs dessa två skiften av delar av skötselområden 12b, 15, 16 och 18. Dessa skötselområden lämnades då till fri utveckling, förutom 12b där röjning föreslogs om området skulle växa igen.

Planeringsbakgrund

Området som utgör utökningen av reservatet är inte särskilt utpekad i den kommunala översiktsplanen (Översiktsplan Falun-Borlänge antagen av kommunfullmäktige i Falun 2014-06-12 och i Borlänge 2014-06-17). Holmsjöarna är dock utpekad som befintligt Natura 2000-område och naturreservat.

Holmsjöarna ingår i riksintresset för naturvård *Holmsjöarna-Kårtyllasjöarna*, utpekad enligt 3 kap. 6 § miljöbalken.

Inga kända kulturlämningar finns inom de delar som omfattas av detta beslut.

Kring Holmsjöarna råder ett utvidgat strandskydd om 200 m. Utöver detta omfattas det inte av några områdesbestämmelser och ej heller av någon detaljplan.

Motivering

Ett mark- eller vattenområde får av Länsstyrelsen eller kommunen förklaras som naturreservat i syfte att bevara biologisk mångfald, vårda och bevara värdefulla naturmiljöer eller tillgodose behov av områden för friluftslivet. Ett område som behövs för att skydda, återställa, eller nyskapa värdefulla naturmiljöer eller livsmiljöer för skyddsvärda arter får också förklaras som naturreservat, se 7 kap. 4 § miljöbalken.

Länsstyrelsens bedömning

Den föreslagna utökningen har potential att nå höga naturvärden. I dagsläget har den befintliga skogen låga naturvärden, men bedöms vara ett lämpligt objekt för naturvärdesrestaureringar.

För att skydda och sköta områdets natur- och friluftsvärden införlivas det i naturreservatet Holmsjöarna genom att det befintliga naturreservatet får en större geografisk omfattning. För den tillkommande delen ska beslutet om att bilda naturreservatet Holmsjöarna gälla i sin helhet med syfte, skäl och föreskrifter enligt 7 kap. 6, 7, 30 §§ samt 5 § st. 1 och 2 miljöbalken. Föreskrifterna behövs för att naturreservatet ska uppnå sitt syfte och områdets naturvärden ska bevaras för framtiden.

Länsstyrelsen ämnar avverka skogen på de områden som omfattas av den nya skötselplanen i stor utsträckning samt återinföra bete. Denna restaurering bedöms på sikt ge en påtaglig höjning av naturvärdena. Åtgärderna bedöms angelägna att utföra och utgör därmed skäl för upphävandet av delar av den tidigare skötselplanen. Dessa förändringar bedöms vara förenliga med det gällande beslutets syfte.

Länsstyrelsen bedömer att inskränkningarna i enskilds rätt att använda mark eller vatten inte går längre än vad som krävs för att syftet med skyddet ska tillgodoses.

Beslutet är förenligt med hushållningsbestämmelserna för mark och vattenområden enligt 3 kap. miljöbalken samt den kommunala översiktsplanen.

Länsstyrelsen bedömer att de inskränkningar som sker i allmänhetens rätt att färdas och vistas i området är av sådan ringa omfattning att någon konsekvensutredning enligt förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning inte behövs.

Av ovan redovisade skäl avser Länsstyrelsen att utöka naturreservatet Holmsjöarna och upphäva delar av den gamla skötselplanen.

Upplysningar

Vissa verksamheter och åtgärder omfattas av dispens eller tillståndskrav med stöd av föreskrifter som fattas i detta beslut enligt 7 kap. 5, 6 eller 30 §§ miljöbalken.

Länsstyrelsen vill påminna om att vissa verksamheter och åtgärder m.m. utöver aktuella föreskrifter *även* kan omfattas av andra bestämmelser i miljöbalken eller i annan lagstiftning.

Kungörelse

Föreskrifterna enligt 7 kap. 30 § miljöbalken ska kungöras i länets författningssamling. Beslutet delges sakägarna enligt sändlista med delgivningskvitto.

Överklagan

Beslutet kan överklagas till Regeringen, Miljö- och energidepartementet, se bilaga 3.

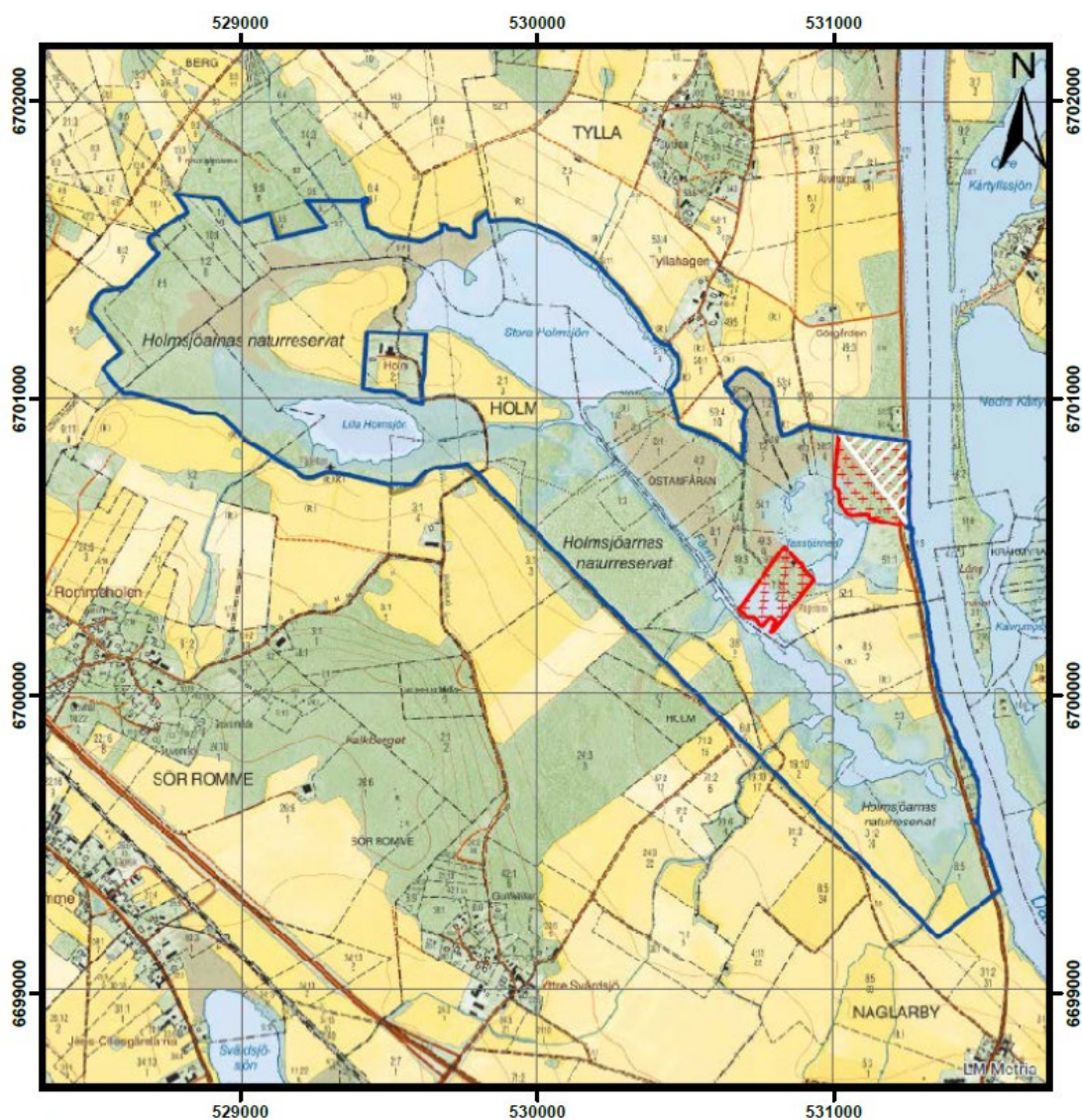
Detta beslut har fattats av landshövding Ylva Thörn. I den slutliga handläggningen deltog även jurist Sarah Bauer, antikvarie Erika Räf, planhandläggare Linn Persson, enhetschef Jemt Anna Eriksson och naturvårdshandläggare Carl Lehto, den sistnämnda föredragande.

Denna handling har godkänts digitalt och saknar därför namnunderskrifter.

Bilagor

Bilaga 1	Beslutskarta
Bilaga 2	Tillägg till gällande skötselplan
Bilaga 3	Överklagningsinformation

Beslutscharta utökning av naturreservatet Holmsjöarna

Översiktskarta

Skala 1:20 000

Teckenförklaring

- Reservatsgräns
- Område som utgör geografisk utökning av reservatet
- Områden som omfattas av ny skötselplan

Tillägg till skötselplan för naturreservatet Holmsjöarna

Foto: Carl Lehto

Bakgrund

Detta dokument är ett tillägg till den gällande skötselplanen för naturreservatet Holmsjöarna, daterad 1983-06-20. Detta tillägg till skötselplanen har upprättats för att beskriva skötseln inom fastigheten med den tidigare benämningen Tylla 53:4 som uppgått i reservatet. Denna fastighet ligger delvis inom det befintliga reservatet men utgör också en ca 3 ha stor geografisk utökning, se kartbilagor.

Syfte, föreskrifter och prioriterade bevarandevärden för utökningen överensstämmer helt med det gällande beslutet från 1983-06-20. Den gällande skötselplanen ändras på så sätt att delar av skötselområdena 12b, 15, 16 och 18 upphävs och ersätts av två nya skötselområden.

Beskrivning av området

Biologi

Vegetation och flora

Det nordöstra delområdet består av en tät, planterad granskog. Det saknas i princip undervegetation, med fläckar av mossor och ris. Närmre Vasstjärnen finns det fuktigare partier som är mer ört- och buskrika.

Det sydvästra delområdet är en blandskog som är friskare och mer vegetationsrik med bestånd av bl.a. liljekonvalj, gullris och andra örter.

Skogstillstånd

Granbeståndet i nordost är planterat och i 50–60-årsåldern. Mindre inslag av löv finns, framförallt i de fuktigare partierna mot Vasstjärnen. Enstaka grova aspar med kraftiga kronor visar att de har funnits på plats innan granen planterades.

Skogen i det sydvästra delområdet är mer varierad med en större andel lövträd som björk, al, och sälg. Träden har dock inte heller här någon avsevärd ålder och delar består av granplantage.

Fauna

Faunan är inte vidare undersökt inom området.

Jakt

De berörda områdena ingår i Södra Tuna Viltvårdsområde. Jakträttigheterna är upplåtna.

Skötselområden med bevarandemål och åtgärder

Bevarandemålen har utformats i enlighet med de nationella riktlinjer som gäller för formulering av bevarandemål för skyddad natur. Utökningen av reservatet är indelad i två skötselområden* (se bilaga 1):

- 28. Planterad granskog
- 29. Blandskog och strandmiljöer

*Numreringen av skötselområdena fortsätter efter de 27 skötselområden som finns i skötselplanen för det ursprungliga naturreservatet.

Skötselområde 28: Planterad granskog

Beskrivning

Området utgörs av en planterad granskog samt angränsande våtmarker nordost om Vasstjärnen. Området skärs av i öster av väg 806, och inkluderar den lilla öppna yta öster om vägen som angränsar mot Dalälven. En del av denna öppna yta, samt området kring transformatorstationen väster om vägen är upplåtna enligt avtal med Borlänge kanotklubb. Genom avtalet har de rätt att slyröja inom området. För transformatorstationen och kraftledningen finns det ledningsrätt till förmån för Borlänge Energi.

I den tidigare beslutade skötselplanen lämnades området för fri utveckling.

Bevarandemål

Området består av en öppen betesmark med enstaka lövträd.

Skötselåtgärder

Skogen avverkas i hög utsträckning och endast enstaka lövträd sparas. Marken fräses, området stängslas in och bete införs.

Skötselområde 29: Blandskog och strandmiljöer

Beskrivning

Skötselområdet ligger sydväst om Vasstjärnen och består av en tät blandskog med granar och lövträd samt våtmarker som ansluter mot vattendraget Fåran.

I den tidigare beslutade skötselplanen lämnades området huvudsakligen för fri utveckling, med eventuella röjningar om det bedömdes växa igen i för hög utsträckning.

Bevarandemål

Området består av en öppen betesmark med enstaka lövträd.

Skötselåtgärder

Samma åtgärder föreslås här som för skötselområde 28, dvs. att skogen avverkas i hög utsträckning men enstaka lövträd sparas, varpå bete införs. Området är dock inte lika högt prioriterat som skötselområde 28 och åtgärder kommer utföras vid ett senare tillfälle.

Dokumentation och uppföljning

Förvaltaren ansvarar för att väl dokumentera alla nyskapande åtgärder och restaureringar. Förvaltaren ska även dokumentera underhållsåtgärder samt tillsyn av friluftsanläggningar.

Uppföljning av de bevarandemål som angetts i skötselplan ska göras som underlag för utvärdering av huruvida syftet med reservatet uppnås. Uppföljning genomförs av Länsstyrelsen och kommer att ge vägledning om ytterligare bevarandeåtgärder krävs för att upprätthålla gynnsamt bevarandetillstånd.

Uppföljning av alla restaureringsåtgärder ska göras på initiativ av förvaltaren, i samverkan med funktionen för områdesskydd vid Länsstyrelsen. Förvaltaren ansvarar även för att följa upp övriga genomförda skötselåtgärder.

Skötselplanen gäller tills vidare och revideras då uppföljningen indikerar att behov finns, eller om skötselplanen i övrigt är inaktuell.

Sammanfattning och prioritering av planerade skötselåtgärder

Prio	Åtgärd	Var	Frekvens
1	Uppmärkning av reservatsgräns	Se karta	Engångsåtgärd, underhåll vid behov
2	Webbplats		Engångsåtgärd, underhåll vid behov
1	Avverkning av skog	Skötsel- område 28, 29	Engångsåtgärd, underhåll vid behov
1	Återinförande av betesdjur	Skötsel- område 28, 29	Återkommande

Bilagor

Bilaga 1: Skötselkarta

Skötselkarta utökning av naturreservatet Holmsjöarna

